

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 80 Din, za inozemstvo 100 D

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

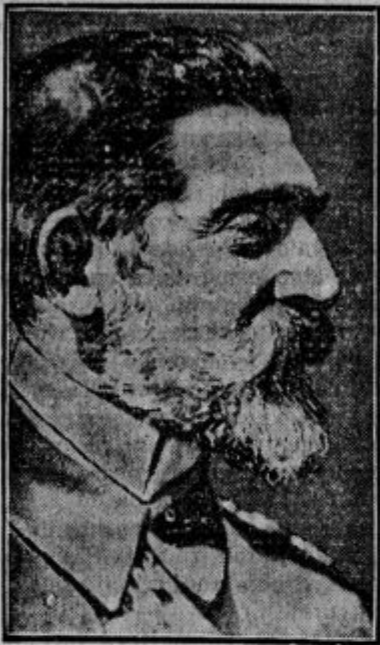
Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopis se ne vrača, ne frankirano
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2030, upravnštva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Cpluhana št. 10.550 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1. stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-30, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

† Kralj Ferdinand I. romunski.

r Bukarešt, 20. julija. (Izv.) Davi ob četrti na tri je umrl Nj. Vel. kralj Ferdinand I. V mestu vlada mir. Pošto in vsa druga poslopja je zasedlo vojaštvo. Ministrski svet je zbran. Princu Karlu se je brzojavno sporočilo, da je Nj. Vel. kralj umrl. Sporočilo se mu je, da je vlada g. Bratianu trdno odločena za vsako ceno obdržati v veljavi akt od 4. januarja 1926, ki se tiče regentstva, in se mu priporoča, naj se princ ne spušča v avanture.

Osiretela Romunija.

Nad veliko Romunijo je zavela težka žalost: njen ustanovitelj in prvi vladar, kralj Ferdinand je za vedno zatisnil svoje oči. Smrt ni prišla nepričakovano, saj je kralj postal žrtev dolgotrajne bolezni, ki ni dopuščala nikakih iluzij. Vse, kar je bilo potrebno, da se država ob kraljevi smrti obvaruje vseh nevarnih pretresov, se je po inicijativi in s sodelovanjem kralja Ferdinanda poskrbelo in ukrenilo. Kljub temu občuti Romunija kraljevo smrt kot težko, nenadomestljivo izgubo. Po pravici.

Dasi tuje krvi, je bil pokojni kralj z vsem srcem zavzet za srečo in veličino romunske države in njenega naroda. Stal je visoko nad tesnosrčno rodbinsko politiko in se odlično razlikoval od drugih tujerodnih knezov na Balkanu. Le tako mu je bilo mogoče, da je takorekoč iz fragmentov trdno zvaril romunsko državo in ji razširil meje preko vseh pokrajin, kjer kompaktno žive Romuni. Za kar so se morali drugi narodi boriti dolga stoletja: narodno zedinjenje, je dosegel romunski narod pod modrim vodstvom kralja Ferdinanda v par desetletjih.

A ne samo kot vladar, marveč tudi kot človek in rodbinski oče je pokojni kralj osvojil srca romunskega naroda. Zato je žalost, ki jo razodeva Romunija ob smrti svojega kralja, pristna in velika.

V tej žalosti se čutimo eno s plemenitim romunskim narodom tudi Jugoslavlani. Predvsem zato, ker je v kralju Ferdinandu izgubila svojega očeta visoka gospa, soproga našega kralja — naša kraljica Marija, ki je že pred dnevi pohitela k smrtni postelji svojega ljubljene očeta in ostala ob njej, dokler kralj ni dobojeval svojega zemskega boja. Žalost naše kraljeve hiše občutimo še prav posebno mi Slovenci, saj prebiva kraljeva družina tačas na naši zemlji, na našem Bledu. Če more kaj olajšati težko bol sedanje ure, naj jo olajša kralju in kraljici zavest, da jo deli z njima ves naš narod, celokupna naša domovina, ki je v teh letih svojega obstoja spoznala in se naučila ceniti in ljubiti našo kraljevo hišo kot najmočnejšo vez vseh delov naše narodne države.

Pa še drug velik razlog utemeljuje našo solidarnost z romunskim narodom v sedanjih njegovi globoki tugi. Ne le, da je bil romunski narod pod vodstvom pokojnega kralja zvest zaveznik srbskega naroda že pred vojno, marveč je aktivno sodeloval tudi pri osvobojevanju slovenskega naroda in pri našem narodnem zedinjenju. Dasi so kralja Ferdinanda krvne vezi in najmočnejši vplivi vlekli na stran

centralnih velesil, je vendar poslušal glas svoje vladarske vesti in svojega romunskega naroda in stopil na stran tistih, ki so se borili za samoodlobo narodov, za demokracijo. Vse sta tedaj tvegala romunski kralj in njegov narod, doprinesla sta najtežje žrtve, gledala v lice strašni pogubi, a končno doživela zmago pravične stvari in plačilo za svoj plemeniti podvig. Tedaj je bila naša borba, pa tudi naša radost skupna, zato je sedaj skupna naša žalost za kraljem Ferdinandom, ki ni bil samo tvorec Velike Romunije, marveč tudi sotvorec zedinjene Jugoslavije.

A še več! Kar sta romunski in jugoslovanski narod priborila v svetovni vojni, je bilo treba braniti, saj so od vseh strani prežali tisti, ki bi nam bili obojim raje danes nego jutri izrgali pridobljeno. In zopet smo v romunskem narodu in njegovem kralju — poleg Čehoslovake — našli zvestega, značajnega zaveznika, ki nam je stal trdno ob strani tudi tedaj, ko je šlo predvsem za naše interese, ko se je pletla vrv okoli našega vratu. To so dejstva, ki jih tudi najširše ljudske množice dobro razumejo in vedo ceniti. Zato govorimo iz srca celokupnega našega naroda, ko izražamo romunskemu narodu ob smrti njegovega kralja naše najgloblje sočustvovanje.

Proti zakonov narave ni leka. Tudi najboljše in najpotrebnejše morajo vkloniti glavo smrti. Toda če je umrljiv človek, pa so trajna njegova dela. Tudi kralj Ferdinand je zapustil dela neminljive vrednosti. To dragoceno zapuščino je sedaj treba ohraniti in negovati — i Romunom i nam. Kralj Ferdinand je še tik pred svojo smrtjo poskrbel, da je prišlo krmlilo romunske države zopet v roke preizkušene državnika, ki je hodil s kraljem po enih potih od začetka pa do konca. Zato smo pomirjeni glede bližnje bodočnosti romunskega naroda, s katerim hočemo tudi v bodoče korakati z ramo ob rami v obrambi naših skupnih pridobitev in upravičenih interesov. Na ta način se bomo, tako mislimo, na najlepši način oddolžili spominu plemenitega kralja Ferdinanda Hohenzollerna.

* * *

Ferdinand I. (Viktor Albert Mainard) je bil rojen 24. avgusta 1865 v Sigmaringenu kot drugi sin kneza Leopolda Hohenzollerna (roj. 1835, umrl 1905). Ko je dorastel, je vstopil kot častnik v 1. pruski gardni pešpolk v Potsdamu. Študiral je nato na vseučiliščih Tübingen in Göttingen.

Tedaj je šlo za ureditev prestolonasledstvenega vprašanja v Romuniji, kjer je vladal princ Karel. V poštev je prišel najprej njegov starejši brat Viljem, sedanjí knez Hohenzollern. Ta ponudbe ni sprejel in tako so ponudili prestolonasledstvo princu Ferdinandu, ki je sprejel. Marca leta 1889. je bil s sklepom parlamenta imenovan za romunskega princa in so ga kmalu nato v Bukareštu slovesno sprejeli. Vstopil je tudi v romunsko vojsko.

Dne 10. junija 1893 se je princ Ferdinand poročil z nastarejšo hčerko vojvode Alfreda Saško-Koburškega, princezino Marijo, rojeno 1875. Mati princezinje je bila ruska velika kneginja Marija, ki je umrla 1920 v Curihu. Oče princezinje Marije je bil mlajši sin princa Alberta Saško-Koburškega in njegove soproge Viktorije, angleške kraljice. Kralj Edvard VII. je bil tedaj njen stric.

Mlada dvojica je postala posebno vsled družabnih talentov princezinje v romunski družbi kmalu zelo priljubljena. V politiko se princ Ferdinand za življenje svojega strica kralja Karla I. ni vmešaval. Dne 14. oktobra 1914 je kralj Karel umrl in sledil mu je princ kot kralj Ferdinand I.

Kralj Ferdinand je, razumevajoč želje romunskega naroda, vstopil v svetovno vojno 15. avgusta 1916. Čim je romunska vojska prekoračila Karpate, je bila na nesrečo napadena na severu in na vzhodu. Ne da bi imela kakšno stvarno pomoč, se je morala umakniti v Moldavijo, kjer so bili zbrani kralj, vlada, parlament in del najvišje državne uprave. Tu je kralj v sporazumu s svojo vlado in vojnimi komisijami Francije in Anglije delal na reorganizaciji vojske. Ta vojska se je zmagov-

no upirala nemški ofenzivi v avgustu 1917. Po propadu ruske vojske je bila Romunija primorana skleniti premirje na vzhodni fronti, ki je trajalo do velike zmage na zapadu. V tem času se je Besarabija, ki je tvorila del Moldavije, proglasila kot sestavni del velike Romunije. Kmalu pozneje v novembru 1918 se je Bukovina, katero je Avstrija anektirala 1874. leta, pripojila k veliki Romuniji. Istotako tudi Transilvanija, in tako s eje ustanovilo narodno edinstvo Romunije. Kralj Ferdinand pa je postal s tem največji narodni junak v romunski zgodovini. 12. oktobra 1922 je bil kralj Ferdinand na veliki skupščini v Abajulja proglašen za kralja celokupne velike Romunije.

Kralj Ferdinand in kraljica Marija imata pet otrok. Prestolonaslednik Karel je bil rojen 3. oktobra 1893. Dne 10. marca 1921 se je poročil s princezino Heleno, hčerko pokojnega grškega kralja Konstantina. Kakor znano, se je lani moral odpovedati prestolonasledstvu na korist svojemu sinu Mihaelu (rojen 25. okt. 1921). — Najstarejša hčerka princezinje Elizabeta (r. 1894) se je poročila 1921 s takratnim grškim prestolonaslednikom Jurijem, ki je pozneje postal kralj, pa se je mora odpovedati. Druga hčerka, princezinja Marija, se je 8. junija poročila z našim kraljem Aleksandrom. Četrty otrok je princ Nikolaj (r. 1903), peti pa princezinja Ileana (rojena 1908).

ZADNJI TRENUTKI KRALJA FERDINANDA.

r Bukarešt, 20. julija. (Izv.) Smrt Nj. Vel. kralja je nastopila ob četrti na tri zjutraj. Pri umirajočem kralju je bila zbrana celokupna rodbina, romunska kraljica Marija, jugoslovanska kraljica Marija, bivša grška kraljica Elizabeta, princ Nikola in princezinja Ileana, bivša soproga princa Karla in mati novega kralja princezinja Helena. Pred smrtjo ni kralj čutil nobenih bolečin in je bil do zadnjega pri zavesti. Poleg kralja je bedel celo nož dr. Mamelea, ki je ob pol dveh zjutraj opozoril rodbino na bližajočo se katastrofo. Kmalu nato je nastopila smrt. Zadnje njegove besede so bile: »Čutim se zelo utrujenega.«

SEJA MINISTRskega SVETA.

Ob sedmih zjutraj se je vršila seja ministrskega sveta, ki je sestavila program pogrebnih svečanosti in storila vse zakonske ukrepe, ki so v zvezi z vzpostavitvijo regentstva. Predsednik vlade Bratianu je v Sinaji. Zato je predsedoval najstarejši minister. Seji sta prisostvovala tudi predsednika skupščine in senata.

BALZAMIRANJE TRUPLA.

Dasi ob osmih je odpotoval v Sinajo profesor Mimović, da balzamira kraljevo truplo. Truplo se bo tekoma današnjega dne preselilo v mesto. Izdala se je naredba, da se na vseh javnih poslopih izobesijo zastave na pol droga. Bukareško prebivalstvo je šele davno zvedelo za kraljevo smrt. Vse časopise je izšlo v posebnih izdajah. V vseh cerkvah je zvonilo. Med prebivalstvom se čuti veliko vznemirjenje, ker se ve, da je položaj zelo resen. Vendar je prebivalstvo prepričano, da bo vse mirno in da ne bo nobenih komplikacij. Na ulicah se vidijo samo manjše vojaške patrulje.

POGREB BO V SOBOTO.

Bukarešt, 20. julija. (Izv.) Ministrski svet se ni končno javno določil poteka pogrebnih svečanosti. Nocoj bodo truplo prepeljali v Bukarešt, kjer ga bodo položili v kraljevskem dvoru na mrtvaški oder. Tu bo truplo ležalo do sobote. V soboto bodo truplo prepeljali k večnemu počitku v kraljevsko grobnico, ki se nahaja v samostanu v Purtea Arges. Povsod v državi vlada popoln red in mir.

ZALOVANJE.

Bukarešt, 20. julija. (Izv.) Poveljnik drugega armadnega zbora je izdal odredbo, da se tekom žalnih dni prepovedane vse predstave v gledališčih in kino-podjetjih, vsaka godba in ples. Koliko časa bodo trajali žalni dnevi, to ni določeno. Poveljnik opozarja pre-

bivalstvo, da še vedno traja obsedno stanje, da je strogo prepovedano razširjanje kakih neresničnih vesti in vsako večje zbiranje ljudi. Ti prestopki se bodo kaznovali po določbah vojaškega sodišča.

PROKLAMACIJA NOVEGA KRALJA.

r Bukarešt, 20. jul. (Izv.) Danes popoldne ob pol 4 se je vršila skupna seja senata in poslanske zbornice. Seji je predsedoval predsednik senata. Na seji so oklicali za kralja Romunije princa Mihaela, ki bo vladal pod imenom Mihael I. Nato so podali člani regentskega sveta prisego na ustavo, nakar jim je bilo poverjeno opravljanje kraljevskih poslov. Člani regentskega sveta so: princ Nikola, patriarh Medon in predsednik kasačjskega sodišča Buzdugan. Ob 6 zvečer je vse vojaštvo bukareških garnizij položilo prisego zvestoba novemu kralju. Ko se je kralj Mihael v spremstvu svoje matere Helene in stare matere Marije peljal skozi mestne ulice, ga je ljudstvo z vseh strani živahno pozdravljalo.

PRINC KAREL.

v Pariz, 20. julija. (Izv.) Romunski princ Karel je v večernih urah došel v Pariz. Videti je zelo potr. Iz njegove okolice se izve, da princ namerava ostati v Parizu.

IZRAZI SOŽALJA.

r Belgrad, 20. jul. (Izv.) Pomočnik zunanega ministra Stevo Pavlović je bil ob 4. zjutraj telefonično obveščen iz Bukarešte, da je Nj. V. kralj Ferdinand umrl. Takoj je obvestil o tem merodajne kroge na Bledu. V prvih jutranjih urah je odšel Pavlović v spremstvu šefa protokolov v zunanem ministstvu Adamovića na romunsko poslaštvo in izrazil romunskemu odpravniku poslov sožalje v imenu zunanjega ministarstva. Isto je storil v imenu predsedništva vlade Marčetić, načelnik kabineta predsednika vlade.

r Belgrad, 20. jul. (Izv.) Zunanji minister je odposlal sledečo brzojavko: »Nj. V. kraljici Srbov, Hrvatov in Slovencev, Bukarešt. Globoko ginjen radi težke vesti o smrti spoštovanega očeta prosim Vaše Veličanstvo, da blagovoli sprejeti izraz mojega najglobljekejšega sožalja. Marinković.«

r Bukarešt, 20. jul. (Izv.) Predsednik vlade Bratianu je predložil ministrskemu svetu sledečo brzojavko: »Globoko ginjen radi vesti o smrti Nj. V. kralja Ferdinanda hitim, da Vaši ekscelenci v imenu kraljeve vlade izrazim globoko in iskreno sožalje in simpatije. Prosim Vas, bodite prepričani, da iz srca delim z Vami veliko bol ob tej nesreči v bratski in zavezniški državi. Vukičević.«

Zunanji minister g. Titulescu je sprejel sledečo brzojavko:

»Blagovoli sprejeti najiskrenejšee sožalje ob priliki smrti Nj. V. kralja Ferdinanda, kakor tudi želje za srečo vladanju Nj. V. kralja Mihaela. Marinković.«

r Belgrad, 20. julija. (Izv.) Danes je prišel v Belgrad načelnik SLS dr. Anton Korosec. Cim je zvedel za smrt Nj. V. kralja Ferdinanda I., je g. dr. Korosec takoj odšel na romunsko poslaštvo in tamkaj v imenu SLS in v svojem imenu izrazil najglobljekejšee sožalje.

v Pariz, 20. julija. (Izv.) Takoj, ko je dospela vest v smrti romunskega kralja, je predsednik francoske republike Doumergue izrekel sožalje romunskemu poslaniku v Parizu. Poincaré in Briand sta poslala romunski kraljici sožalne brzojavke.

v London, 20. julija. (Izv.) Angleški kralj Jurij je odredil vsled smrti romunskega kralja na dvoru dvatedensko žalovanje. Težkoč radi prestolonasledstva v Romuniji se v tukajšnjah krogih ne boje, ker so vsled dolge bolezni kralja, imeli romunski državniki dovolj prilike, da so uredili vprašanje regentstva in izključili od prestolonasledstva princa Karla.

v Ženeva, 20. julija. (Izvirno.) Namestnik glavnega tajnika Društva narodov je poslal romunskemu zunanjemu ministru brzojavko, v kateri izreka romunski kraljici in romunski vladi globoko sožalje.

GLASOVI ČASOPISJA.

v Berlin, 20. julija. (Izv.) »Deutsche Allgemeine Zeitung« piše, da je pokojni kralj Ferdinand napravil svojo državo veliko, ker je umiril prebivalstvo. »Das deutsche Tagblatt« pravi, da se je pokojni kralj veliko trudil, da bi se z nemško narodno manjšino postopalo pravično. O političnih posledicah kraljeve smrti piše berlinsko časopisje precej

Franc Bonač:

Strahote podivjane množice.

Dunaj, 19. julija.

Vsi poznavalci Dunaja dobro pomnijo prelepo skupino, v nadnaravni velikosti, iz kamna izklesano, ki stoji na levi strani glavnega vhoda v carski dvor in predstavlja »silo na morju«, dočim desna predstavlja silo na kopnem. V ladjo se divje zaganja zmaj, hoteč jo potopiti in spodaj meče ljuti divji mož strašen kamen proti ženski postavi, predstavljajoči pomorsko silo, ki zmagovalno ukazuje mir, dočim pomorski bog Neptun s trnogljatimi vilami pasivno motri ves položaj.

Množica se je razhudila.

Evo vam sliko Dunaja te dni. Kakor da bi se zbudili vsi divji instinkti najnižje plasti dunajskega prebivalstva, tako je naenkrat zarožljalo in zaropotalo v zgodnjih urah pretečeni usodopolni petek. Srce mesta, prvi okraj se je vil v obupnem klicu: povsod divji razpáljeni obrazi, kvišku dvignjene pesti, opeka, kamni, streli, prasketanje strojne, bolesterzi vzhiti umirajočih in ranjenih, divjanje

kje je tu svoboda? Logično bi noben list, prav noben list ne smel iziti, in vendár je dva dni Dunaj bral le to, kar so pisali enostransko orientirani rdeči listi. Res je tudi, da je bil ljudski pravni čut do skrajnosti razkačen, ko so porotniki že preje trikrat oprostili razne morilce in morilke; oprostitev treh »Frontkämpferjev« je umevno napravila vtis pristranosti, oziroma simpatije do prizadete nacionalistične organizacije, treba je pa tudi pomisliti, da je bila tega najbolj kriva vlada, ki je dopustila, da so se na en in isti dan smeli zbrati na prav istem prostoru fašisti in republikanci, ki so si stali nasproti s hujšim in besnejšim sovraštvom nego svoj čas Nemci in Francozi in ki so se morali spopasti, ko so oboji oboroženi!

Dajte nam Luegerja!

Danes odmeva po Dunaju klic po Luegerju rešitelju; danes se Dunajčani z velikim domotožjem spominjajo te zlate dobe in primerjajo delo Luegerjevo z onimi, ki so obe-

pokopališče, kjer počiva toliko mojih znancev izza vojne in da si ogledam (sramota) skrajno zanemarjeno pokopališče srbskih bojnikov, ki so tu preminuli. V petek popoldne sem nameraval dalje v Zürich v Švico, kjer naj bi bil skozi dva tedna in dve nedelji nadomestoval nekega dušnega pastirja, ki se je bil odpeljal na počitniški oddih.

V petek smo se podali na tramvaj štev. 43, ki vozi čez Ring in tam bi prestopili v smer pokopališča. O dogodkih, ki so se pričeli doigravati pred univerzo in parlamentom nismo vedeli še ničesar. Pač se nam je čudno zdelo, zakaj ne vozi naš tramvaj v smeri proti Ringu, marveč je zavil v linijo štev. 2. Naenkrat zapazimo divje obraze s kolmi, železnimi kiji itd., ki divjajo semtertja in na Schmiedplatzu, koj za magistratom, skoči na tramvaj nek stražnik ves blede in prepaden, oborožen samo s sabljo. Tu pa se usuje na tramvaj cela toča kamnov in drugih izstrelkov. Jaz zavpijem: *Alle nieder!* Iskali smo kritja pod klopmi med živketanjem šip in strahovitim pokanjem. Neka judinja poleg je kričala kot jerihonska tromba, stražnik poleg mene je bil blede ko smrt. Svetoval sem mu, naj odveže sabljo in vrže proč uniformo. Mož je ubogal, skočil na desni strani vun in v divjem begu iskal rešitve. Nato smo vsi izstopili in več ko pol ure taval med pobesnelo množico, ki je

časopisja mnogi, ki so moralni sokrivi tega klanja med brati, ki ščuvajo enega proti drugemu, ki s svojo brezvestno pisavo kvarijo ljudstvo in so krivi razkrajanja krščanske družbe?

Dunaj se zopet smeje.

Večina bogatih tujcev je trepetaje zapustila Dunaj koj v soboto, bili so taki, ki so plačevali po 800 dolarjev šoferjem, da so jih peljali na varno v blesteče semerinške hotele. Dogajali so se tudi smešni prizori. Ko so v soboto popoldne ljudje »bumlali« okoli požganih poslopij, so nekateri čevljarski vajenci kar nenadoma pričeli nalšč teči in vse se je usulo v strašni paniki za njimi; aha, zopet streljajo! Ko je hotel Seipel z avtom v vladno palačo, so ga nekateri mladiči spoznali, se usuli za njim in enemu se je posrečilo, da je skočil na stopnice. Seipel mu zakliče: »Pazite, se lahko poškodujete!« in že tisti hip sproži njegov spremljevalec, ne pravi, ampak ustraševalni revolver, kroglja (seveda ne prava) prileti mladiču na obraz in fantalin se, misleč, da je že mrtev, zvrne dol in širok na tlak. In: »Wien lacht wieder!«

Da, spet je mir, spet delo: strah pred tujimi četami navdaja ljudi in kolo življenja se spet vrti s čudovito naglico naprej. In spet se

Od množice demolirano

poslopje uredništva »Wiener Neueste Nachrichten«. Pred vratmi kup razmetanih rokopisov.

Policijski kordon na konjih
ne pušča množice preko določene črte.

stražnih konj, beg tisočeri in zopet huronsko vpitje na naskok.

Ne, to niso bile več disciplinirane mase mož, trpinov dela, temveč krvi željna horda, ki se je z nekakim volčjim sadizmom zaganjala v stražnike, v mirne pasante, hoteč absolutno krvi, požara in rušitev. Ta masa je za hip zavladovala na cesti: pogazila človečanstvo, red, stražnike, vlado, rdeče voditelje, lastnega ljudskega župana, ki je postal tarča njihovih pesti in kamnov. Vse kar se zbira po najtesnejših kotičkih, vsi velikomestni apaši, bolgarski in ruski podžigatelji med njimi, vsi so si dali parolo in so hoteli na vladni palači in rdečem magistratu zasaditi krvavo zastavo svetovne revolucije.

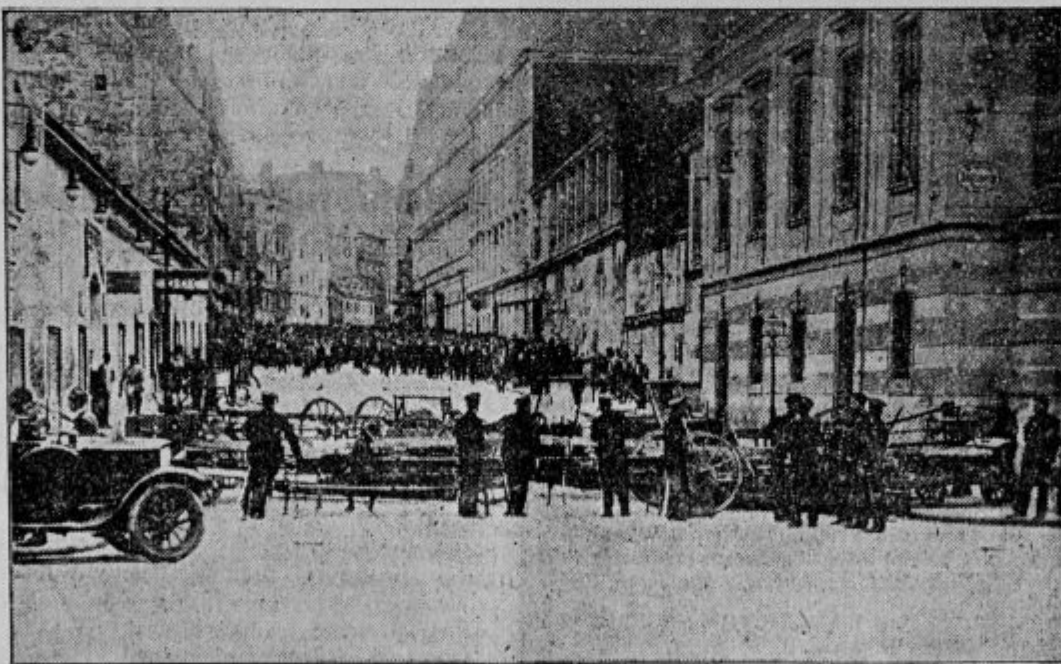
Peklenški kaos.

Ni čuda, da so dunajski stražniki, močje v najlepših letih, skoz in skoz izbornu organizirani, imeli strahovite izgube in da so tudi sami v najhujših trenutkih rabili karabinke, ki pa so jih šele pozneje dobili. Bilo je mnogo hujše nego na bojnem polju, ker tam je stal sovražnik pred teboj in si dobro vedel, odkod preti nevarnost, dočim je na Dunaju pokalo od desne in leve, od zgoraj in spodaj in nisi vedel sploh, kam bi bežal, kam bi se skrnil. Popolnoma so odpovedali republikanski brambovci (ne redna vojska), ponekod so sami napadali policijo, ponekod bili napadeni od lastnih pristašev. Z eno besedo: bil je tak kaos, tak tohuvaobuh, pred katerim obledeva vse, kar so doslej razpaljene množice v svoji razkačenosti po raznih mestih Evrope naredile. Dunaj, to krasno mesto z zlatim srecem, ki je tudi nam Ljubljancem priskočilo velikodušno na pomoč ob težkih urah potresa, je postalo za hip Moskva v najgroznejših trenutkih znane revolucije in v nedeljo so bile ulice kakor izumrle, cerkve so prazne samevale, najboljši katoličani se niso upali k službi božji.

Stvar se je dolgo pripravljala.

Pravijo, da se je stvar dolgo pripravljala, kajti odkod naenkrat strašne zaloge bencina, katerim so pobesnele mase zažgale čudovito lepo kamnito justično palačo, odkod skrbno izdelane, ostro robate jeklene kocke, s katerimi so divjaki, še predno je policija pričela streljati, v tisočih in tisočih bombardirali straže in razne stražnice? Oprostitev treh mož iz znane šatendorfske žaloigre je bil le samokres, ki je sprožil dolgo zadrževano, skrito municijo, kakor je svoječasno Principov samokres sprožil svetovno vojno. V soboto in nedeljo vsled splošne stavke ni izšel noben list razun 4 izdaj »Mitteilungs-Blatt-a«, socialnih demokratov, ki pa je sam priznal, da so se bili med delavske mase vsilili razni perverzni tipi z najhujšimi živalskimi nagoni. Vendar

tali Dunajčanom raj na zemlji, prepuščajoč nebo angelom, vrabcem in duhovnikom. Zupan Seitz, ki je hotel pomiriti razkačene mase in sam dirigiral avto požarne brambe proti justični palači, pa je moral pred lastnimi ljudmi sramotno kapitulirati. Ravno tako Julij Deutsch, vsemogočni šef republikanske garde. Namesto raja na zemlji pa je Dunaj dobil preko 100 mrtvecev in nad 1000 ranjenecv.

Policija za barikadami,
potem, ko je množico potisnila nazaj.

Slike razdejanja.

Tam na »Bellaria« sem videl ležati »trašno razmesarjenega delavca in poleg njega stražnika s krvavo bluzo in razbitim obrazom, nad njima pa ogromen plakat z napisom: »Wien lacht wieder« Ausstellungs-Revue in 2 Akten und 30 Bildern. 150 Mitwirkende, 900 Kostüme.« — O bridka, rezka ironija! Veža justične palače izgleda kakor ogromna srednjeveška grmada raznih požganih aktov in nad njo, kakor v satanski posmeh kip »Pravice« z mečem in tehtnico, 35 milijonov zlatih kron je bila vredna čudovita palača, v njej pa neprecenljivi dokumenti, nenadomestljivi akti. V težke milijarde gre škoda 15. julija in tujec si bo dobro premislil, predno si izbere Dunaj za cilj svojega potovanja.

Kaj sem jaz doživel.

Kako sem zašel v ta »rumel«? 12. julija sem se odpeljal iz Ljubljane, se ustavil za en dan v Mariboru in Gradcu in bil v četrtek zvečer pri svojih dunajskih znancih. Hoteli smo v petek, po moji želji obiskati centralno

bila za hip gospodarica položaja. Pokalo in grmelo je kakor na fronti, sam se čudim kako smo našli izhod iz te gneče in odnesli zdravo kožo. Končno smo po ovinkih, bile so med nami tudi dame, ki pa so se ves čas čudovito dobro držale, prišli nazaj na Alzercu, kjer stanujemo. Ta čas pa so že prihajali vozovi in avto z ranjenci in mrtvimi v javno bolnico tega okraja. Gorje mi, če bi imel na sebi duhovsko obleko tedaj, imel sem namreč civilno

smeje dunajski »Šteferl« in spet doni njegov veličasten zvon, godba v kavarni je uprav zaigrala znano študentovsko: »Ich hab' mein Herz in Heidelberg verloren.«

Pretresljiva slovesnost.

V nedeljo se mi je z vso močjo zahotelo po Stefanu. Njegova veličastno skrivnostna poltoma me je objela: kak blažen mir, kako tiho veselje! Kakor ga nam je pel naš nepozabni Turšič, ki sedaj sniva pa krškem mirovdvoru obdan od zvestih in dragih tržanov. Dunajski kardinal je ravno posvečeval mlade duhovnike. 32 mladih idealnih ljudi. V nagovoru je dejal, da bodo kazali Dunajčanom in Nižje Avstrijcem pot navzgor: ad astral, ne v Kajnov umor, ne na cesto, ne na barikade, marveč k pravi justični palači Večnega Boga! Navzoči so razumeli in ko so na koncu zadonele kakor glas iz Siona mogočne stolne orglje, tedaj se nam je vsem domačinom in tujcem izvil iz prs en sam klic: Grosser Gott, wir loben Dich! »Sicut agnos inter lupos!«, kakor jagnjeta med volkove — je govoril trepetaje kardinal, vas pošiljam sinovi, Bog bodi z Vami!

Angleški kraljevi klub jaht, je najstarejši klub te vrste na svetu.

Po neki statistiki je dognano, da je po vsem svetu vsako leto dva, do tri milijone smrtnih slučajev, kot posledica malarije, katero raznašajo moskiti.

Kandidati na odgovorna mesta na avstrijskih državnih železnicah morajo prestati več težkih izpitov. Med drugim tudi preskušnjo o lastnem temperamentu.

Dve žlici, dva glavnik, ročaj krtačice za zobe, dvajset kovinastih zanjg madracov, je neki jetnik v kaznilnici v Birmingham pogoltnil ter vsled tega izrednega apetita umrl.

Na otoku Staten Island pri Newyorku je lastnik nekega kina dvojce deklet napodil iz gledališča, ker sta se prehudo smejala. Tožili sta lastnika ter tožbo tudi dobili.

Katoliški župnik Higley v Limehouse na Angleškem zida novo cerkev 140 čevljev dolgo in 45 široko in sicer z samo petimi izurjenimi rokodelci. Zupljani pa pomagajo vršiti vsa druga dela. Cerkev bo zadostovala za 600 oseb.

V teku enega leta pobijejo slušatelji na oxfordski univerzi okoli tritisoč šip na oknih.

Pravi krivci.

Na odhod ni bilo več misliti, zlasti ko me je domača gospa naprosila, naj bi šel po njeno hčerko, ki se je nahajala v urdu daleč na drugem koncu mesta. Po noči so privozili zadnji vlaki in v soboto, nedeljo ter ponedeljek do 12 ponoči je trajal štrajk na železnici. Izgubil sem veselje do Švice in bi bilo tudi moje potovanje brezpomembno, ker bi moral biti že v nedeljo v Zürichu. Tako sedim v kavarni Beethoven blizu univerze, kjer se dobe tudi naši slovenski listi in to pišem. Zunaj se že razvija normalno življenje, kino in razni tingl-tanglji ter brezversko časopisje zastrepajo dalje ubogo ljudstvo. Pri tej priliki se povprašujem, kdo je bolj obsodbe vreden: ali ubogi zapeljani delavec, ki je šel na cesto in tvegal življenje za svoje zemске ideale ali pa oni ameriškanski reporterji, ki so se dvignili v zrakoplovu, seveda dobro nabasani z dolarji, v zrak nad gorečo justično palačo in okrvavljenimi dunajskimi ulicami ter vzklikali: kako zanimivo, kako veličastno! Uprav kakor svoj čas Neron nad gorečim Rimom! Ali niso med temi lovci senzacij in člankarji brezverskega

loča kostume, opremo itd. Plača tega se ravna po zmoglosti, in sicer od 10 do 50 funtov tedensko.

Vsako večje filmsko podjetje ima svojega urednika, pisatelja, rekviziterja, prikovalca, mizarje, slikarje, stakaterje, tapetnike, vrtnarje itd. In vsi ti umetniki ali pa obrtniki prejema mnogo večje plače kot pa kjerkoli drugje. Poleg teh je tudi stalen fotograf. To so potem slike za reklamo, kakršne vidimo zunaj kinoposlopj in drugje. Mnogi mislijo, da so te slike posnete po filmu, kar pa ni res. Posebno skrb posvečajo tem slikam, da so tembolj vabljive. Pravih fotograf-skih umetnikov tako primanjkuje, da filmske družbe tekmujejo z visokimi plačami, da privabijo kakega posebno izvrstnega fotografa, kakor je n. pr. Eric Grey, za katerega se tako rekoč tepejo in ima najvišjo plačo od vseh fotografov na svetu.

Torej povprečno dobro plačan delavec v Jugoslaviji mora, ako računamo 300 delavskih dni v letu, delati skoraj dve leti, da zasluži toliko kot takle filmar v enem tednu.

Damsko friziranje in striženje las je tako dobičkanosno, da je danes v Londonu več ko 1000 salonov, medtem ko jih je bilo leta 1914. samo 200.

Kaplan v Londonu ima letne plače 220 funtov (60.500 Din). Župnik pa 1000 funtov (275.000 Din), od tega pa mora kaplane sam plačati. (Primerjaj te sijajne plače angleških duhovnikov z našimi. (Op. prevajalca.)

Segetanje s perjem za ušesi vpliva na neki gotov živec v tej meri, da povzroča apetit. Tako trdijo v najnovejšem času zdravniki.

Ako se bo prebivalstvo Londona tako hitro množilo kot zadnjih sto let, bo znašalo v letu 2000 nad 20 milijonov.

Nevihite, ki se bližajo Newyorku naznanja avtomat z zvonjenjem, ko je ta še 200 milj oddaljena.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 20. julija 1927.

Višina barometra 308.8 n

Opazovanja	Barometer	Temperatura v C°	Rel. vlaga v %	Veter in brzina v m	Oblak-nost 0-10	Vrsta padavin		
						ob opazovanju	v mm do 7h	na 24h
Ljubljana (dvorec)	7 764.1	17.9	79	SE 1	3			26.9
	14 760.6	26.6	52	E 1	2			16.1
	21 762.4	21.8	66	SE 1	8			
Maribor	763.7	19.0	82	SE 2	0			26 12
Zagreb	764.2	19.0	75	SE 6	1			28 16
Belgrad	762.0	21.0	51	NW 8	1			29 16
Sarajevo	763.1	19.0	52	mirno	1			24 12
Skoplje	760.9	24.0	43	W 6	8			31 22
Dubrovnik	760.3	26.0	54	S 4	0			27 17
Split	761.0	26.0	46	NNE 10	0			34 23
Praga	764.4	14.0	—	WWW 6	10	dež	2	18 13

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Zanimiva ugotovitev: Dognano je na podlagi znanstvenih izjav in neštetihih praktičnih poizkusov, da zavzema higijenični, t. j. preprečujoči, desinficirajoči in zdravilni učinek zobne vode Odol vedno večji in globlji obseg ne samo na zobe, usta, bezgavke grlo, i t. d., ampak indirektno tudi na celoten organizem.

S krepkim ispiranjem da Odol ustam sveže dišeči dih

Proste službe

SPRETNO
frizerko
za dame sprejme takoj
Sveta Štefanovič, frize-
urka, Vel. Gradšče, Sr-
bija. Plača po dogovoru.

Učenka
se takoj sprejme v modni
trgovini SREČKO VRŠIČ,
Ljubljana, Selenburgova 3.
Hrana in stanov. v hiši.

Brezposelnim
spadajočim v trgov. stro-
ko, nudim zaposlitev. Pri-
ložite znamko za 2 Din,
da Vam pošljemo navo-
dila pod šifro: »Uspeh
zajamčen« upravi lista.

INSTRUKTORJA
za matematiko za četrti-
šolca, iščem. — Ponudbe
med 9. in 10. uro dop.
Gregorčičeva ul. 3, priti-
desno — Košak.

Kdo prodaja?

Borovnice

se najbolje plačujejo v
Mariboru, Koroška c. 1.

Maline kupuje Lovro
Sebenik, Ljub-
ljana, Knezova ulica.

RAZPISUJEMO dobavo
raznega železnega
materiala.

— Ponudbe je vložiti do
2. avgusta t. l. Več se
izve pri Direkciji držav.
rudnika Zabukovca, po-
šta Griže. 5661

Kdo kupi?

Palme in oleandre
prodam. — Ljubljana,
Ahačjeva cesta 9. 5639

Naša obrt

Stavbno podjetje
ACCETTO & drugovi
družba z o. z.
Maribor, Koroška ul.

Ceneje kot pri

RAZPRODAJAH

se dobi vsakršno manufakturno blago samo pri
TRPIN, MARIBOR, Glavni trg štev. 17

Debele
Iskinaste otrobe
kupite najceneje pri tvrdki
A. VOLK, Ljubljana
Resljeva cesta 24.

Patent
»LUCIFER«
trajno zatire stenice in
ščurke. Prodaja trgovina
Zupan, Sv. Petra c. 35.

Vnajem
Trgovski lokal
v gradu v Mariboru se
odda. — Poizve se pri
trgovcu M. BERDAJSU v
Mariboru. 5598

Poizvedbe

Ukradeno mi je po-
polnoma **KOLO**
znamke »Peugeot« - na
Miklošičevi cesti, najno-
vejšega tipa št. 161.640
- je črno pleskano, veri-
ga popol. zakrita, krmilo
srednje široko in zavito
navzgor. Kdor mi ga iz-
sledi, prosim, naj javi
proti nagradi na naslov:
Jos. Cihlar, Vodovodna 1.

PAVLA ŠEGA, vdova profesorja, na-
znanja v svojem in v imenu ostalih
sorodnikov, da je njena srčno ljubljena,
blaga sestra, gospa

Ela Drahsler roj. Schanda
zasebnica

v torek dne 19. t. m. po dolgi in mučni
bolezni, previdena s tolažili svete vere,
mirno v Gospodu zaspala.
Pogreb nepozabne pokojnice bo v če-
trtek dne 21. julija 1927 ob 4 popoldne
iz hiše žalosti, Šolski drevored št. 2,
na pokopališče pri Sv. Križu.
Sv. maša zadušnica se bo darovala v
stolni cerkvi sv. Nikolaja v petek dne
22. julija t. l. ob 10 popoldne.
Ljubljana, dne 20. julija 1927.

Mestni Pogrebni zavod v Ljubljani.

Najboljši in najekonomičnejši

Elektromotorji

iz znanih čeških tvornic

Škodovih Zavodov v Plznu

se nahajajo v velikosti 1/4 KS do 30 KS
stalno v naši zalogi v Ljubljani. Obrnite se na

Civ. inž. M. A. Štebi, Ljubljana
Selenburgova 7 **Telefon 2966**

Maline

kupuje vsako množino, tudi cele vagone tvrdka
„ALKO“, družba z o. z.
oddelek za brezalkoholne pijače
Ljubljana, Kolizej

Strokovnjaki so si edini v tem, da so

„WECK“ ČAŠE

in aparati za vkuhanje najzane-
sljivejši. Zato dobra gospodinja za-
hteva in trgovec prodaja samo Weck-a.
Tovarniška zaloga: Ljubljana, Kre-
kov trg 10/I. Pri tvrdki Fruetus.
— — Znatno znižane cene. — —

Prodajalec

Spreten in agilen, več slovenskega in nemškega
jezika, SE SPREJME v manufakturno trgovino.
— Ponudbe je poslati na: POŠTNI PREDAL
ŠTEV. 59, LJUBLJANA. 5652

Za jugoslov. patent št. 1406 od 1. marca 1923 na:
**»Način i aparati za izvlačenje
staklenih ploča«**

se iščejo kupci ali odjemalci licenc. — Cenjene
ponudbe na: ING. MILAN ŠUKLJE - Ljubljana,
Selenburgova ulica štev. 7. 5664

Brez posebnega obvestila

MED. UNIV. DR. LEO ŠAVNIK
SIPKA ŠAVNIK roj. ČUDEN
POROČENA

KRANJ V JULIJU 1927 LJUBLJANA

Priporočajte

naš list ob vsaki dan! priliki
Priporočajte tudi njegov oglasni del

Trgovci, pozor! „MINERVA“

namizno olje v priznani nepre-
kosljivi predvojni kvaliteti se zopet
dobi pri veletrgovcih v Ljubljani.

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja povodom smrti našega
nepozabnega sina, brata, vnuka in nečaka, gospoda
se vsem prav iskreno zahvaljujemo.

Joško Tonejca

Posebna zahvala pa bodi izrečena motociklističnemu klubu
in vsem drugim udeležencem iz Zagreba in iz drugih krajev,
sportnemu klubu »Mirijska«, gg. pevcem za ganljive žalostinke,
darovalcem krasnih cvetk in vencev, in vsem onim, ki so dra-
gega nam pokojnika spremili v tako obilnem številu na njegovi
zadnji poti.

Zalujoča rodbina Tonejc z ostalimi sorodniki.

Zahvala.

Za vsa iskrena sočustvovanja ob smrti naše nepozabne matere, stare
matere in tašče, pokojne

Koširjeve Franje ge. Guličeve roj. Malenšek

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem svojo najtoplejšo zahvalo.
Se posebno se najiskrenejše zahvaljujemo vsem, ki so spremili blagopokojnico
na njeni zadnji poti, vsem zastopnicam in zastopnikom narodnih in kulturnih
društev, vsem darovalcem krasnega cvetja, šmartinskih pevcem za ginljivo in
izbrano petje, Tacenskim ognjegascem za častno spremstvo in sploh vsem, kateri
so kakorkoli počastili spomin blagopokojnice.

V Ljubljani, 20. julija 1927.

Zalujoča rodbina dr. Baltičeva.

Posestva

Mlin in žaga

napredaj na močni, stalni
vodi, kjer ni nikoli pre-
velika in ne premajna
ter se vedno lahko obra-
tuje. Žaga bi bila najbolj
primerna za lesnega tr-
govca, ker se v obližju
žage nabaja veliko lesa
in je že tudi na žagi in
v gozdu več smrekovih
hlodov, ki bi se tudi od-
stopili kupcu. Proda se
zaradi družin. razmer. —
Naslov se izve v upravi
»Slovenca« pod št. 5609.

Prodajam hišo

emonadstropno, na Rečici
pri Bledu, 10 minut od
kolodvora. V hiši je vpe-
ljana trgovina, elektrika,
vodovod. Vprašati: Ljub-
ljana - Ulica na grad 6